

ZAKUP OBLIGACJI BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH POPRAZ INDYWIDUALNE KONTO EMERYTALNE JAKO FORMA ZABEZPIECZENIA EMERYTALNEGO

Wojciech Zdradzisz*

Streszczenie:

Celem tego artykułu jest zbadanie realnego oprocentowania obligacji banków spółdzielczych zakupionych poprzez Indywidualne Konto Emerytalne. Przedstawiono również obowiązujący system emerytalny, w tym możliwość uniknięcia płacenia podatku dochodowego w ramach konta IKE. Pokazano także sytuację rynkową dotyczącą stóp procentowych, inflacji i ceny pieniądza na rynku międzybankowym za ostatnie 10 lat, a ponadto opisano instrumenty finansowe jakimi są obligacje banków spółdzielczych.

Słowa kluczowe: emerytura, oszczędzanie, inflacja, WIBOR, giełda, catalyst, obligacje banków spółdzielczych.

JEL Class: G10.

Przyjęto/Accepted : 15.02.2015

Opublikowano/Published: 30.03.2015

WPROWADZENIE

Reforma emerytalna z 1999 r. jest oficjalną próbą urynkowienia systemu emerytalnego i składa się ona z trzech filarów. Reforma zakłada, że część emerytury będzie pochodzić z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (tak jak miało to miejsce przed reformą). ZUS reprezentuje pierwszy filar. Drugi filar jest repre-

* Magister, doktorant na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

zentowany przez Otwarte Fundusze Emerytalne, które również są obowiązkowe. Z OFE ma pochodzić druga część emerytury. Składka, która trafia do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest dzielona w nierównych częściach do ZUS i do OFE. Ostatnim filarem na którym ma się opierać emerytura jest prywatna inicjatywa każdego obywatela. Jest ona dobrowolna, ale biorąc pod uwagę czynniki demograficzne należy wziąć ją pod rozwagę. Celem niniejszego artykułu jest zarówno przedstawienie jednego z aktywów, jakie osoba oszczędzająca na emeryturę mogłaby posiadać w swoim portfelu inwestycyjnym, jak również zbadaniu potencjalnych przychodów z inwestycji. W badaniu realnej wartości portfela inwestycyjnego opartego o obligacje banków spółdzielczych zostały uwzględnione takie czynniki ekonomiczne jak inflacja, cena pieniądza na rynku międzybankowym na okres 6 miesięcy oraz średnia rentowność obligacji banków spółdzielczych notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Dodatkowo w artykule przedstawiono wpływ inflacji na rentowność obligacji, jak również potencjalny poziom oszczędności, którymi będzie dysponował inwestor w zależności od długości oszczędzania. W niniejszym artykule ukazane jest także bardzo korzystne dla oszczędzającego rozwiązanie prawne, które pozwala zredukować wielkość płaconego podatku dochodowego, a w przypadku oszczędzania na emeryturę nawet całkowite ominięcie jego płacenia.

1. REFORMA EMERYTALNA

Do roku 1999 w Polsce funkcjonował wyłącznie repartycyjny system emerytalny o określonym świadczeniu. System repartycyjny opiera się na umowie społecznej zgodnie z którą państwo może (ale nie musi) gromadzić środki finansowe na przyszłe emerytury, ale może też opodatkować osoby pracujące w celu pokrycia wypłacanych świadczeń emerytalnych. W tym systemie to przepisy określają zasady obliczania i wypłaty emerytur [Barr i Diamond 2014: 39–40]. Ponadto stary system emerytalny charakteryzował się zdefiniowanym świadczeniem, tzn. wysokość świadczenia zależała od wysokości zarobków z wybranych lat aktywności zawodowej oraz okresowi podlegania ubezpieczeniu. Reforma emerytalna z 1999 r. wprowadziła drugi system emerytalny, a przynależność do każdego z nich wyznaczała data urodzenia. Osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r. nie miały możliwości wyboru i każda osoba zostawała w starym systemie. Pozostałe dwie grupy nie miały możliwości wyboru i zostały umieszczone w nowym systemie. System ten charakteryzuje się zdefiniowaną składką, co oznacza, że występuje ścisłe powiązanie między ilością wpłaconych i uzbieranych pieniędzy a przewidywaną długością życia na emeryturze a wysokością świadczenia. Ponadto osoby urodzone po 1 stycznia 1949 r. a przed 31 grudnia 1968 r. miały wybór czy zostać wyłącznie w pierwszym filarze czy wybrać też drugi. Osoby urodzone od 1969 r. nie miały możliwości wyboru i musiały przynależeć

do drugiego filara. Ponadto reforma ta wprowadziła trzy filary, na których ma opierać się emerytura. Pierwszy filar jest filarem repartycyjnym, obejmującym Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, drugi filar jest filarem kapitałowym opartym o Otwarte Fundusze Emerytalne, a trzeci filar to dodatkowe dobrowolne formy gromadzenia oszczędności na emeryturę [Oręziak 2014: 199–200].

Ustawodawca oficjalnie oparł system emerytalny na trzech filarach, w tym na prywatnej inicjatywie obywateli oraz zapewnił rozwiązania prawno-podatkowe, które mają skłonić ich do oszczędzania na starość:

– Pracownicze Programy Emerytalne – zostały wprowadzone i uregulowane w ramach reformy systemu ubezpieczeń społecznych, jako całkowicie dobrowolny i ogólnodostępny system zorganizowanego oszczędzania, przeznaczony dla osób, które chcą dodatkowo powiększyć swoją emeryturę. Uczestnictwo w trzecim filarze stwarza możliwość uzyskania satysfakcjonującego poziomu życia po przejściu na emeryturę. PPE tworzone są w zakładach pracy z inicjatywy pracodawcy, za zgodą reprezentacji pracowników. Może do nich przystąpić każdy pracownik, spełniający warunki określone w umowie zakładowej. PPE zakłada systematyczne gromadzenie pieniędzy na przyszłe świadczenie emerytalne zwolnione z podatku od zysków kapitałowych [<http://www.pzu.pl/produkty/pracowniczy-program-emerytalny>, dostęp: 15.07.2013].

– Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego – nowa forma oszczędzania na emeryturę. Zaletą IKZE jest to, że wysokość wpłaty (określona limitem) można odliczyć od podstawy opodatkowania [<http://www.mpips.gov.pl/ubezpieczenia-spoleczne/ubezpieczenie-emerytalne/ikze/>, dostęp: 15.07.2013].

– Indywidualne Konto Emerytalne – jest to jedna z pierwszych uregulowanych prawem możliwości oszczędzania na emeryturę. Na IKE można co roku wpłacić maksymalnie 300% prognozowanego na dany rok przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (limit ten obowiązuje od 2009 r., a w latach 2004–2008 wynosił on 150% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia). Zaletą odkładania pieniędzy poprzez IKE jest fakt, że przechodząc na emeryturę jest się zwolnionym z podatku od zysków kapitałowych (w pozostałych przypadkach jest płacony podatek od tychże zysków w wysokości 19% [Panusiak 2013: 56]). Dodatkowo jest możliwość wypłaty zgromadzonych pieniędzy zarówno w całości, jak i częściowo. Umowa o IKE może być podpisana z [<http://www.mpips.gov.pl/ubezpieczenia-spoleczne/ubezpieczenie-emerytalne/indywidualne-konto-emerytalne/co-trzeba-wiedziec-o-ike/>, dostęp: 15.07.2013]:

- funduszami inwestycyjnymi (otwarte fundusze inwestycyjne i specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte),
- podmiotami prowadzącymi działalność maklerską (domy maklerskie i banki prowadzące działalność maklerską),
- zakładami ubezpieczeń na życie,
- bankami,
- od 1 stycznia 2012 r. również z dobrowolnym funduszem emerytalnym.

2. OBLIGACJE BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH

Zakładając IKE w postaci rachunku maklerskiego, inwestor może nabywać instrumenty finansowe, w tym akcje i obligacje. Rynek akcji funkcjonuje w Polsce od przeszło 20 lat, natomiast rynek pozaskarbowych papierów dłużnych – obligacji – jest rozwiązaniem nowatorskim i łączy w sobie cechy rynku regulowanego i rynku alternatywnego. Rynek ten jest dostępny dla klientów hurtowych i detalicznych [Borowski 2014: 54].

Na rynku catalyst notowane są dwa instrumenty finansowe: listy zastawne banków hipotecznych oraz obligacje. Obligacje na catalyst zostały podzielone na obligacje korporacyjne, spółdzielcze, komunalne oraz skarbowe. Każdy rodzaj obligacji jest emitowany przez inny rodzaj emitenta. Obligacje skarbowe emitowane są przez Skarb Państwa, obligacje komunalne emitowane są przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje spółdzielcze emitowane są przez banki spółdzielcze, a obligacje korporacyjne emitowane są przez przedsiębiorstwa w tym banki, ale bez banków spółdzielczych.

Obligacje są to papiery wartościowe w których emitent obligacji jest dłużnikiem posiadacza obligacji (obligatoriusza) i zobowiązuje się do wykupu tej obligacji tj. zapłacenia wartości nominału obligacji oraz odsetek [Jajuga i Jajuga 2012: 27]. Papiery te mogą być wystawiane na okaziciela bądź jako papiery wartościowe imienne [Wacławczyk 2003:15]. Obligacje można podzielić ze względu na miejsce emisji (na rynku krajowym i poza rynkiem krajowym), wielkość emisji (małe do 5–10 mln zł, średnie od 30 do 50 i duże powyżej 50 mln zł), jak również termin wykupu (krótkoterminowe do 1 r., średnioterminowe od 1 r. do 5 lat i długoterminowe powyżej 5 lat) [Lipiec-Warzecha 2010: 23–28]. Obligacje można podzielić także ze względu na rodzaj oprocentowania: o stałej stopie, o zmiennej stopie i zerokuponowe. W przypadku obligacji o stałym oprocentowaniu, emitent obligacji wypłaca cały czas takie same odsetki. Gdy inwestor zakupi obligacje zerokuponowe, to kupuje je z dyskontem, czyli poniżej nominału obligacji np. nominał 1000 zł (tyle zapłaci wystawca obligacji, gdy dojdzie do wykupu obligacji), a wystawca obligacji sprzedaje je po 800 zł. Różnica jest zyskiem inwestora. Przy obligacjach o zmiennym oprocentowaniu jego wysokość najczęściej zależy od pewnego czynnika rynkowego np. stawki WIBOR 6M. Rozwiązanie takie chroni inwestorów przed skutkami narastającej inflacji [Dębski 2014: 243–244]. Ponadto poza obligacjami zwykłymi (poświadczających dług) obligacje mogą uprawniać do udziału w zysku przedsiębiorstwa, mogą być zamienne na akcje, jak również dawać pierwszeństwo ich zakupu [Thiel i Zwoliński 2004:114].

Oprocentowanie obligacji banków spółdzielczych jest oprocentowaniem zmiennym. Oznacza to, że podczas okresu inwestycji odsetki, które dostaje inwestor będą różnej wysokości. Oprocentowanie to zależy od stawki WIBOR 6M czyli od ceny pieniądza na rynku międzybankowym na okres 6 miesięcy, nato-

miast stawka WIBOR 6M zależy od wysokości stóp procentowych Narodowego Banku Polskiego, a te zależą od poziomu inflacji. Wraz ze wzrostem inflacji, NBP podnosi stopy procentowe, a wraz z tym podnosi się stawka WIBOR 6M. Gdy inflacja spada, NBP obniża stopy procentowe, a wraz z tym stawka WIBOR 6M obniża się.

3. DANE RYNKOWE

W ostatnich 10 latach inflacja przyjmowała różne wartości. Wykres 1 przedstawia inflację od maja 2004 r. (data wejścia do UE) do 15 sierpnia 2014 r. W badanym okresie Polska gospodarka pierwszy raz spotkała się z deflacją – 0,2% rok do roku – w lipcu 2014 r., czyli ze spadkiem poziomu cen towarów i usług w porównaniu do lipca 2013 r. Najwyższa zanotowana inflacja w badanym okresie wyniosła 4,8% w lipcu i sierpniu 2008 r. Średni poziom inflacji kształtował się na poziomie 3%.

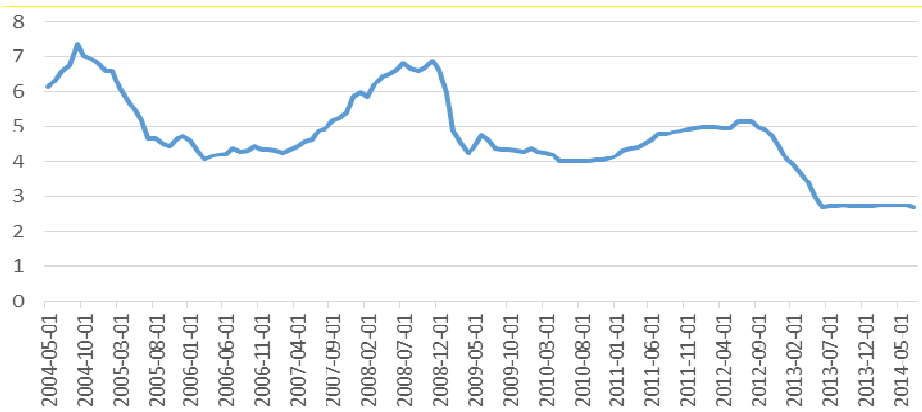

Wykres 1. Inflacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www.stooq.pl.

Średnia inflacja na poziomie 3% jest wyższa niż zakłada NBP, gdyż cel inflacyjny Banku wynosi 2,5% [http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/polityka_pieniezna/polityka_pieniezna.html, dostęp: 05.05.2014], natomiast mieści się w przedziale od 1,5% do 3,5%. Taki poziom inflacji oznacza, że Bank Centralny dobrze steruje gospodarką poprzez stopy procentowe.

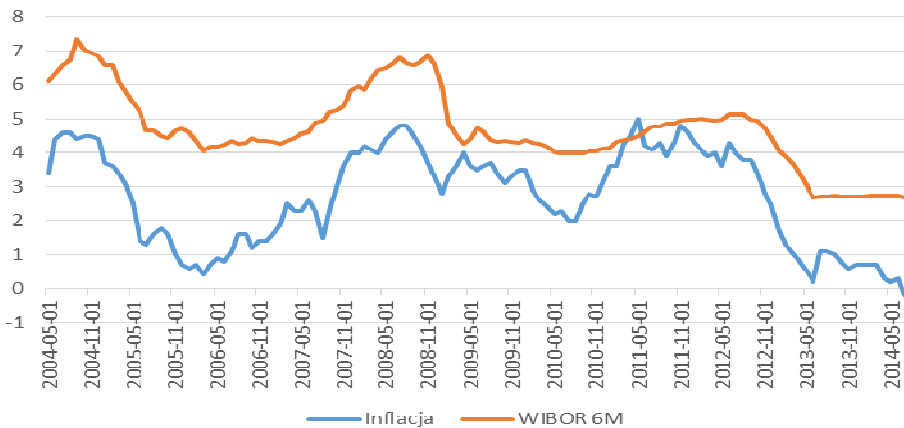
Wykres 2 przedstawia stawkę WIBOR 6M. Najniższą jej wartość przypada na ostatnie miesiące, gdy osiąga ona wartość 2,66%, a największą we wrześniu 2004 r. Średni poziom WIBOR 6M plasował się na poziomie 4,98%.

Wykres 2. WIBOR 6M

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www.stooq.pl.

Stawka WIBOR 6M jest ściśle powiązana z inflacją. Wraz ze wzrostem inflacji rośnie WIBOR 6M, a z jej spadkiem stawka spada. Bardzo dobrze tę zależność przedstawia wykres 3. Na wykresie zauważyć można, iż początkowa różnica między WIBOR 6M a inflacją była spora, i malała aż do maja 2011 r. gdy inflacja na chwilę przekroczyła stawkę WIBOR 6M. Następnie inflacja była niższa niż WIBOR 6M.

Wykres 3. Inflacja i WIBOR 6M

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www.stooq.pl.

WIBOR 6M jest to oprocentowanie, które oferują Banki przy odsprzedawaniu pieniędzy. W badanym okresie niemalże cały czas stawka WIBOR 6M była wyższa od poziomu inflacji. Tylko w jednym momencie, w maju 2011 r. różnica ta była ujemna. W przypadku, gdy różnica jest dodatnia to pieniądź realnie zarabia, gdy ujemna to pieniądź realnie traci na wartości. Relacja ta jest przedstawiona na wykresie 4. W okresie średnia stawka WIBOR 6M kształtowała się na poziomie 4,98%, a inflacja na poziomie 3%. Oznacza to, że realne zyski wynosiły 1,98% w stosunku rocznym¹.

Wykres 4. WIBOR 6M – inflacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www.stooq.pl.

4. TEORETYCZNE ZYSKI Z ZAKUPU OBLIGACJI

Wysokość oprocentowania obligacji banków spółdzielczych ustalana jest indywidualnie przez zarząd każdego banku. W jednym banku może to być WIBOR 6M + marża w wysokości 2,5 punktu procentowego, a w innym marża może wynosić 4 punkty procentowe. Średnia rentowność obligacji banków spółdzielczych notowanych na rynku Catalyst wynosi 3,35 punktu procentowego ponad poziom WIBOR 6M. Oznacza to, że po dodaniu średniej marży na rynku do stawki WIBOR 6M i odjęciu od tego poziomu inflacji, średnia realna rentowność wyniesie 5,33% rocznie.

Na wykresie 5 przedstawione jest realna rentowność obligacji spółdzielczych.

¹ Realny dochód z inwestycji jest to nominalny dochód pomniejszony o poziom inflacji.

Wykres 5. Realny zysk z inwestycji w obligacje

Źródło: opracowanie własne na podstawie: prospektów emisyjnych obligacji banków spółdzielczych.

Przyjmując przeciętne wynagrodzenie brutto na poziomie 3740,05 zł., czyli netto 2647,52 zł [http://www.infor.pl/kalkulatory/brutto_netto.html#wynikiform, dostęp: 07.11.2013] i zakładając, że osoba, która zarabia średnią krajową będzie odkładać 10% swojej pensji na emeryturę, to miesięcznie będzie odkładać 264,75 zł. Upraszczając obliczenia zakładam, że inflacja nie będzie występować (gdyż przyjmuję realny zysk z inwestycji w wysokości pomniejszonej o inflację) w przyszłości, a w związku z tym pensje nie będą się zmieniać. Ponadto osoba będzie odkładać kwotę 264,75 miesięcznie od pierwszej otrzymanej pensji w wieku 22 lat i odkładać będzie przez okres 45 lat. Obligacje będą kupowane na koniec każdego roku a odsetki również będą wypłacane na koniec roku w taki sposób, że za odsetki będzie można nabywać kolejne obligacje. Dzięki temu, że oszczędzający nabywa obligacje przez IKE, to nie płaci podatku przy każdym zysku i co więcej nie zapłaci podatku na końcu inwestycji.

Przebieg inwestycji przedstawia tab. 3. Warto zwrócić uwagę, że po 14 roku inwestycji odsetki od zgromadzonego kapitału, wynoszą tyle, ile wartość oszczędności w ciągu roku. Po 22 roku inwestycji odsetki wynoszą dwukrotność oszczędności, a po 27 latach odsetki wynoszą trzy razy tyle ile odkładamy w ciągu roku. Ponadto kolumnę Rok można odczytywać w następujący sposób: ile odłożę do emerytury, jeżeli zostało mi do niej „X” lat².

² Jeżeli do emerytury zostało np. 10 lat to wysokość zgromadzonego kapitału przedstawia wiersz z roku 10.

Tabela 1. Kapitał emerytalny

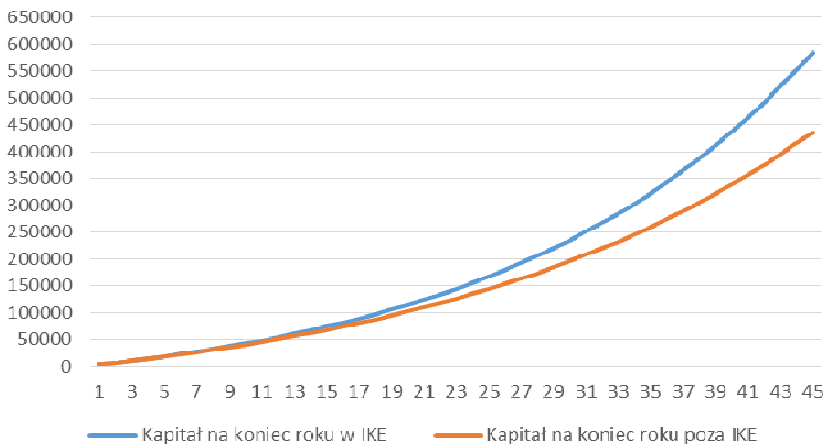
Rok	Kapitał na początku roku	Oprocentowanie	Odsetki	Kapitał na koniec roku
1	3 177,00 zł	5,33%	– zł	3 177,00 zł
2	6 354,00 zł	5,33%	338,67 zł	6 692,67 zł
3	9 869,67 zł	5,33%	526,05 zł	10 395,72 zł
4	13 572,72 zł	5,33%	723,43 zł	14 296,15 zł
5	17 473,15 zł	5,33%	931,32 zł	18 404,47 zł
6	21 581,47 zł	5,33%	1 150,29 zł	22 731,76 zł
7	25 908,76 zł	5,33%	1 380,94 zł	27 289,70 zł
8	30 466,70 zł	5,33%	1 623,87 zł	32 090,57 zł
9	35 267,57 zł	5,33%	1 879,76 zł	37 147,33 zł
10	40 324,33 zł	5,33%	2 149,29 zł	42 473,62 zł
11	45 650,62 zł	5,33%	2 433,18 zł	48 083,80 zł
12	51 260,80 zł	5,33%	2 732,20 zł	53 993,00 zł
13	57 170,00 zł	5,33%	3 047,16 zł	60 217,16 zł
14	63 394,16 zł	5,33%	3 378,91 zł	66 773,07 zł
15	69 950,07 zł	5,33%	3 728,34 zł	73 678,40 zł
16	76 855,40 zł	5,33%	4 096,39 zł	80 951,80 zł
17	84 128,80 zł	5,33%	4 484,06 zł	88 612,86 zł
18	91 789,86 zł	5,33%	4 892,40 zł	96 682,26 zł
19	99 859,26 zł	5,33%	5 322,50 zł	105 181,76 zł
20	108 358,76 zł	5,33%	5 775,52 zł	114 134,28 zł
21	117 311,28 zł	5,33%	6 252,69 zł	123 563,97 zł
22	126 740,97 zł	5,33%	6 755,29 zł	133 496,27 zł
23	136 673,27 zł	5,33%	7 284,69 zł	143 957,95 zł
24	147 134,95 zł	5,33%	7 842,29 zł	154 977,25 zł
25	158 154,25 zł	5,33%	8 429,62 zł	166 583,87 zł
26	169 760,87 zł	5,33%	9 048,25 zł	178 809,12 zł
27	181 986,12 zł	5,33%	9 699,86 zł	191 685,98 zł
28	194 862,98 zł	5,33%	10 386,20 zł	205 249,18 zł
29	208 426,18 zł	5,33%	11 109,12 zł	219 535,30 zł
30	222 712,30 zł	5,33%	11 870,57 zł	234 582,86 zł
31	237 759,86 zł	5,33%	12 672,60 zł	250 432,46 zł
32	253 609,46 zł	5,33%	13 517,38 zł	267 126,85 zł
33	270 303,85 zł	5,33%	14 407,19 zł	284 711,04 zł
34	287 888,04 zł	5,33%	15 344,43 zł	303 232,47 zł
35	306 409,47 zł	5,33%	16 331,62 zł	322 741,10 zł
36	325 918,10 zł	5,33%	17 371,43 zł	343 289,53 zł
37	346 466,53 zł	5,33%	18 466,67 zł	364 933,20 zł
38	368 110,20 zł	5,33%	19 620,27 zł	387 730,47 zł
39	390 907,47 zł	5,33%	20 835,37 zł	411 742,84 zł
40	414 919,84 zł	5,33%	22 115,23 zł	437 035,07 zł
41	440 212,07 zł	5,33%	23 463,30 zł	463 675,37 zł
42	466 852,37 zł	5,33%	24 883,23 zł	491 735,60 zł
43	494 912,60 zł	5,33%	26 378,84 zł	521 291,44 zł
44	524 468,44 zł	5,33%	27 954,17 zł	552 422,61 zł
45	555 599,61 zł	5,33%	29 613,46 zł	585 213,07 zł

Źródło: opracowanie własne.

Analizując powyższą tabelę widać, iż przyrost oszczędności występuje geometrycznie, a nie liniowo. Im dłużej trwa proces oszczędzania, tym jest on bardziej korzystny dla oszczędzającego – jest to efektem procentu składanego [Zaremba 2010: 293]. Dzięki takiemu zjawisku wpłacając przez 44 lata kwotę 139 000 otrzymuje się w momencie przejścia na emeryturę realny kapitał wynoszący 585 213,07 zł. Na chwilę obecną średnie dożycie osób przechodzących na emeryturę w wieku 67 lat wynosi 192 miesiące, czyli 16 lat³. W tym momencie można postąpić na kilka sposobów:

– zgromadzony kapitał traktujemy jako spadek dla dzieci/wnucząt i korzystamy z niego tylko w postaci odsetek od kapitału, a kapitał utrzymuje cały czas realną wartość. Odsetki od kapitału wynoszą 31 191,00 zł. rocznie czyli 2 599,00 zł miesięcznie – blisko 10-krotnie więcej niż zostało wpłacane i niemalże tyle ile wynosiła otrzymywana pensja. Jest to wariant bezpieczny, gdyż renta będzie wypłacana nawet jeżeli dana osoba będzie żyć dłużej niż zakładano;

– zgromadzony kapitał jest wypłacany w podobny sposób jak płacone są raty od kredytu ze stałymi ratami. Co miesiąc otrzymujemy część zgromadzonego kapitału, który zwiększa wypłacaną rentę. Dzięki temu miesięczna wypłata będzie wynosić 4 803,77zł., czyli o 80% więcej niż wynosi pensja, ale istnieje niebezpieczeństwo, że jeżeli osoba będzie żyć dłużej niż zakładał, to po ustalonym terminie skończą się pieniądze.

Wykres 6. Oszczędności w IKE i poza nim

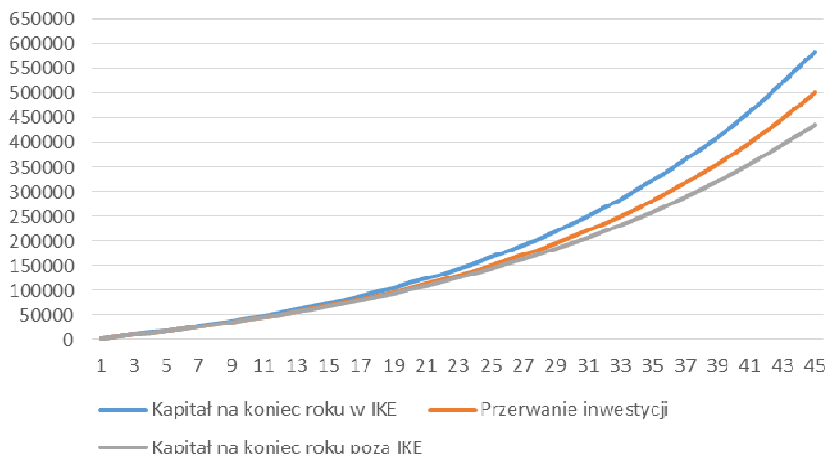
Źródło: opracowanie własne.

³ Wyciąg z tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn z komunikatu Prezesa GUS z dnia 24 marca 2011 r. [„Monitor Polski”, 01.04.2011, nr 25, poz. 272].

Uzyskany kapitał będzie na tak wysokim poziomie, ponieważ Państwo zrezygnowało z pobierania podatku dochodowego podczas całego życia inwestycji. Na wykresie 6 przedstawiona jest wartość zebranego kapitału przez przyszłego emeryta w zależności od tego, czy oszczędzał poprzez IKE czy poza nim.

Analizując powyższy wykres widać jak duża jest różnica w zebranym kapitale. Kapitał zebrany w IKE wynosi 585 213,07 zł, a poza IKE już tylko 436 630,00 zł. Różnica wynosi prawie 150 000,00 zł czyli 1/4 zebranego kapitału. Tak ogromne znaczenie ma możliwość uniknięcia zapłacenia podatku dochodowego przy długoterminowym oszczędzaniu. Mniejszy kapitał przełoży się odpowiednio na mniejsze odsetki. Oszczędzając poza IKE inwestor może liczyć na rentę w wysokości 1 949,00 zł.

Warto również podkreślić, że ustawodawca daje możliwość rezygnacji z IKE, jak również częściową wypłatę pieniędzy przed uzyskaniem wieku emerytalnego. Dzięki temu nawet gdy osoba oszczędzająca będzie musiała zlikwidować swoją inwestycję, to zapłaci podatek dochodowy przy wypłacie kapitału tylko od zarobionych pieniędzy. Na wykresie 7 są przedstawione wszystkie możliwości oszczędzania.

Wykres 7. Wcześniejsze skończenie inwestycji

Źródło: opracowanie własne.

Kolor pomarańczowy przedstawia sytuację, gdy inwestor kończy oszczędzanie i ilość pieniędzy, które będzie miał na koncie. Jest to sytuacja gorsza, niż gdyby dotrwał do wieku emerytalnego, ale i tak lepsza niż „samodzielne oszczędzanie”.

PODSUMOWANIE

Tworząc oszczędności emerytalne bardzo ważne jest aby rozpocząć proces odkładania pieniędzy możliwie jak najwcześniej. Tylko długi horyzont czasowy pozwoli wyzwoić procentowi składanemu prawdziwą siłę w pomnażaniu pieniędzy. Równie ważna przy gromadzeniu oszczędności jest wysokość oprocentowania, jakie można uzyskać na rynku. Z przeprowadzonych badań wynika, iż obligacje banków spółdzielczych są oprocentowane powyżej inflacji, a ponadto realna stopa zwrotu wynosi 5,33% rocznie. W analizowanym przypadku konto IKE pozwala nie płacić podatku dochodowego, co wpływa pozytywnie na zebraną kwotę. Należy zaznaczyć, iż każdy rok zwłoki powoduje duże zmiany w wartości zgromadzonego kapitału. Albert Einstein uważał, że: Największym wynalazkiem ludzkości jest procent składany [http://pl.wikiquote.org/wiki/Albert_Einstein, dostęp: 14.09.2014], a Alexis de Tocqueville powiedział, że: „Nie ma takiego okrucieństwa ani takiej niegodziwości, której nie popełniłby skądinąd łagodny i liberalny rząd, kiedy zabraknie mu pieniędzy” [http://pl.wikiquote.org/wiki/Dyskusja:Alexis_de_Tocqueville, dostęp: 14.09.2014], dlatego na starość trzeba liczyć wyłącznie na siebie.

BIBLIOGRAFIA

- Barr N., Diamond P., 2014, *Reformy systemu emerytalnego Krótki przewodnik*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa.
- Borowski K., 2014, *Miary ryzyka na rynku akcji i obligacji*, Difin, Warszawa.
- Dębski W., 2014, *Rynek finansowy i jego mechanizmy: podstawy teorii i praktyki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Dokument informacyjny Bałtycki Bank Spółdzielczy w Darłowie z 31 marca 2011 r.*
- Dokument informacyjny Bank BPS z 19 lipca 2010 r.*
- Dokument informacyjny Bank Spółdzielczy w Białej Rawskiej z 22 lipca 2010 r.*
- Dokument informacyjny Banku Spółdzielczego ESBANK z 10 listopada 2010 r.*
- Dokument informacyjny Banku Spółdzielczego w Limanowej z 16 maja 2011 r.*
- Dokument informacyjny Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej z 16 lutego 2011 r.*
- Dokument informacyjny Banku Spółdzielczego w Piątnicy z 10 listopada 2010 r.*
- Dokument informacyjny Banku Spółdzielczego w Płońsku z 26 kwietnia 2011 r.*
- Dokument informacyjny Banku Spółdzielczego w Skierniewicach z 15 kwietnia 2011 r.*
- Dokument informacyjny Banku Spółdzielczego w Tychach z 09 marca 2012 r.*
- Dokument informacyjny Gospodarczego Banku Spółdzielczego w Barlinku z 22 czerwca 2011 r.*
- Dokument informacyjny Krakowskiego Banku Spółdzielczego z 17 lutego 2011 r.*
- Dokument informacyjny Kujawskiego Banku Spółdzielczego w Aleksandrowie Kujawskim z 6 czerwca 2012 r.*
- Dokument informacyjny Mazowieckiego Banku Spółdzielczego w Łomiankach z 10 lutego 2011 r.*
- Dokument informacyjny Orzesko-Knurowskiego Banku Spółdzielczego z siedzibą w Knurowie z 22 lipca 2010 r.*
- Dokument informacyjny Podkarpackiego Banku Spółdzielczego z 22 lipca 2010 r.*
- Dokument informacyjny Podlasko-Mazurskiego Banku Spółdzielczego w Zabłudowie z 9 września 2010 r.*

Dokument informacyjny Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie z 20 września 2010 r.
Dokument informacyjny Spółdzielczego Banku Rozwoju z siedzibą w Szepietowie z 21 lipca 2010 r.
Dokument informacyjny Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie z 11 lipca 2011 r.

Dokument informacyjny Warszawskiego Banku Spółdzielczego z 8 czerwca 2011 r.

<http://www.finance.mf.gov.pl/pl/zadluzenie-sektora-finansow-publicznych>

http://www.infor.pl/kalkulatory/brutto_netto.html#wynikiinform

<http://www.mpips.gov.pl/ubezpieczenia-spoleczne/ubezpieczenie-emerytalne/ikze/>

<http://www.mpips.gov.pl/ubezpieczenia-spoleczne/ubezpieczenie-emerytalne/indywidualne-konto-emerytalne/co-trzeba-wiedziec-o-ike/>

<http://www.mpips.gov.pl/ubezpieczenia-spoleczne/ubezpieczenie-emerytalne/skladka-na-ubezpieczenie-emerytalne/>

http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/polityka_pieniezna/polityka_pieniezna.html

<http://www.pzu.pl/produkty/pracowniczy-program-emerytalny>

http://www.senat.gov.pl/gfx/senat/pl/senatekspertyzy/2413/plik/oe_212_.pdf

<http://serwisy.gazetaprawna.pl/emerytura-i-renty/artykuly/778701,zmiany-w-ofe-lewiatan-zaskarzy-je-do-trybunalu-konstytucyjnego.html>

http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/RN_komunikat_skor_szac_war_nom_i_pkb_za_lata_2012-2013.pdf

http://pl.wikiquote.org/wiki/Albert_Einstein

http://pl.wikiquote.org/wiki/Dyskusja:Alexis_de_Tocqueville

http://wyborcza.pl/1,75248,16491876,ZUS_skonczyl_liczenie__Jedna_piata_uprawnionych_do.html,
dostęp: 15.09.2014.

Jajuga K., Jajuga T., 2012, *Inwestycje, instrumenty finansowe, aktywa niefinansowe, inżynieria finansowa*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Lipiec-Warzecha L., 2010, *Ustawa o obligacjach. Komentarz*, Oficyna a Wolters Kluwer bussines, Warszawa.

Nota informacyjna Banku BPS z 15 lipca 2011 r.

Nota informacyjna Banku BPS z 29 listopada 2012 r.

Nota informacyjna Banku Spółdzielczego w Białej Rawskiej z 19 października 2010 r.

Nota informacyjna Banku Spółdzielczego w Płońsku z 18 maja 2012 r.

Nota informacyjna Banku Spółdzielczego w Tychach z 8 czerwca 2012 r.

Nota informacyjna Podkarpackiego Banku Spółdzielczego z 7 października 2011 r.

Nota informacyjna Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie z 27 czerwca 2011 r.

Nota informacyjna Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie z 25 września 2012 r.

Nota informacyjna Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie z 02 sierpnia 2012 r.

Nota informacyjna Spółdzielczego Banku Rozwoju z siedzibą w Szepietowie z 4 listopada 2010 r.

Oręziak I., 2014, *OFE katastrofa prywatyzacji emerytur w Polsce*, Instytut Wydawnictwa Książki i Prasa, Warszawa.

Panusiak A. M., 2013, *Opodatkowanie dochodów kapitałowych osób fizycznych*, Lex a Wolters Kluwer bussines, Warszawa.

Thiel S., Zwoliński T., 2004, *Akcje i obligacje korporacyjne w publicznym obrocie papierami wartościowymi*, Offset druk i media, Warszawa.

Wacławczyk A., 2003, *Obligacje komunalne*, Kantor wydawniczy Zakamycze, Kraków.

Wysokości emerytur i rent wypłacanych przez ZUS po waloryzacji w marcu 2013 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Departament Statystyki i Prognoz Aktuariatnych.

Wyciąg z tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn z komunikatu Prezesa GUS z dnia 24 marca 2011 r., „Monitor Polski”, 01.04.2011, nr 25, poz. 272.

Zaremba A., 2010, *Gięta papierów wartościowych*, Helion, Gliwice.

PURCHASE BONDS OF COOPERATIVE BANK BY INDIVIDUAL RETIREMENT ACCOUNT AS A FORM OF SECURITY FOR RETIREMENT

The purpose of this article is to examine the real interest rate bonds purchased by the cooperative banks Individual Retirement Account. It also presents the existing pension system, including the ability to avoid paying income tax under the IRA account. Also shown is the market situation for interest rates, inflation and the price of money in the interbank market for the last 10 years, and also describes the financial instruments which are the bonds of co-operative banks.

Key words: retirement, savings, inflation, WIBOR, stock exchange, catalyst, bonds cooperative banks.